

ملا نصر الدين

№30. Цѣна 12 к. МОЛЛА НАСРЕДДИНЪ

۳۰ قىمتى ۱۲ قېك

پادشاهلق دومانك تازه قرار دادى.
 قاراداوى: بو گون بازاردره گون مسجدده، گون مسجدده!..
 Городовой. сегодня воскресенье, пошоль въ мечеть!..

پولداشلاری . روستیز

روستایا ازناپیا

« بروقت اولار که روسیه مملکتنده علییده بر اسلام حکومتی عمله کتر »

نخچوان

هر گون ساعت اون دان اون ایکیه کیمی نخچواندا قاپان دینده، میدانده اولان دکانچیلردن نوبت ایله بر نفر ایرانی حملک باشه کویلهر ایله سو توکوب انسانه آرتق درجهده لذت ویریحی نماشالر گوستریلر. تماشا مقنهدر؛ آنجاق گلنلردن خواهش اولنور که اوزاقدان دوروب یردن قارپوز و قاوون قابشی و یا اللرنه هر نه کچیرسه گوتوروب همان حماله آسونلار.

نخچوان — گمرک قباغنک مجاوری بر نفر بک تک قالب باشی شیشدیگندن نذر ایدوب که یایلاقه گیتمش بکهر نیز قایدوب گلسونلر، «نوح دابان» ده بر دهنه شمع یاندرسون. چونکه بر آیدان آرتق در بر ایله آدم تاپیر که اونلارک یاننده جماعتک غیبتنی ایدوب و غزیتنه یازانلاری سوگسون. بو سببه اودر که بهه و یاننده اولان بر نفر آغایهده بو اوقات چوخ دلخورلق کیچور.

امضا: «نهچندان بک»

صحت

بلیت ساتان — سلام علیکم حاجی، بر بلیت آل تیاتر اوینیوروق.

حاجی — علیک السلام بالام، ضرر زیانمز آذر که پرده ۲ منات ۳ منات ووروب بلیت آلاق.

بلیت ساتان — حاجی گوینکده اولان سیلابدان اعانیه محتاج اولان قارداشلاریمزک منفعته اوینیوروق الهی سوویرسن بر بلیت آل. ایرمینلر دونن اوینیوب اوج یوز منات پول آلوب اوز آجلارنه گوندرولر.

حاجی — من ایرمنی دگلم شیطان کارخانهسنه پول ویروم. بلیت ساتان — آی حاجی بس سن بلیت آلمیاندن کیم آسون؟

حاجی — من نه بیلوم، هر کس ایستور آسون، من آلا بیلرم!

بلیت ساتان — الله سنک کیمی حاجی لاری چوخ ایلهسون، خدا حافظ.

بر غیریمی — آی حاجی، درویش اوخویور بر عباسی ویر. حاجی — اوخ، درویشک درد بلاسی گلسون تیاتر اوینانلارک جانته، آل بر منات ویریم.

امضا: چای قراقلی

ایندی باشه لوشدوم

یاخشی یادیمه گلور که اوشاق و قتمده جمعه آخشامی لاری آنام ایله برابر و سایر قونشو عورتلر ایله محله مزه یاخون اولان «خدیجه کبرا» پیرینه شام یاندرماغه گیدردیک. هر دن بر من اوراده اوروسلارگده شام یاندرماقتی گوردیم، خرده اولدوقمدن عقلم بر زاد کسمیردی، و بو ایشی آنامداندن هیچ خبر آلمیردیم.

چانانا حکیمی والده مکرمه سنک تحت تربیه تنده بولنوب، اون یاشنی کبجدینده شهریمزک زاویه مسجدی مکتبک ابتدائی صفتنه داخل اولمشدر. اون ایلدن صگره همان مکتبی قورتاردقمده شریل محاله گیدوب «ایت قران» آدینلی ککنده بر آیتقا (دوا خانه) آجوب شیوه رن، سنا، حلیله، مرده سنک و غیره بو جور مجرب دوالر ساتماق ایله طبابتده باشلیوب بر نیجه ایلگ مدتده ایت قران جماعتنی قروب قورتارماق ایله طبابتده تجریبه حاصل ایدیر و صگره دوا خانهنی بر خورچینه دولدوروب سیار طیب اولوب محالی گرمگه باشلیور. دخی بویوک تجریه لر حاصل ایتدیکن صگره غیر مملکتلره سیاحت ایتک سوداسنه دوشور. بو قصد ایله حلفا طریقی ایله ایرانه کیچوب خوی و سلماس محالنی طولاشدقندن صگره اوزینی اورومیه سالور. یتیشن کیمی اورا غزیتلرینه کلمگنی اعلان ووروب حکیم لغه باشلیور. بر آز مدت ایچینده مشارالیهک یادکاری ایچون «قارا آغاج» محله سنده «قرستان حسینه» آدینلی بر مزارستان بنا اولنور. بو آراق شهر مزده بر شخصه بورجی اولدیغی ایچون، همان شخص قونسوله شکایت ایدر و قو نسول جناب حکیمی دوتوب تحت الحفظ تبریز طریقیله وطنه گوندریر. آنجاق بختک گتورمگندن، شکایت ایدن شخص شهرده اولمور. و حکیم جنابلری فرصتن استفاده ایدوب ایرانه فرار ایدیر. بوندان صگره کربلایه گیتک فکرنه دوشور. بناب و خانقاه طریقیله کربلای معالیه گیدیر، اوراده کربلایی حسن آدیله معروف اولور، کربلاده بر قدر قالدقندن صگره اورادن حاجی اولماق سوداسیله مکیه عازم اولوب و حجک غیر موسمنده مکه نک یانندن اوندیکده سموم یلی محرومک بورته دگوب حاجی میرزا حسن اسمیله مشهور اولور. اورادن بصریه و بحرین شهرلرینه گلوب اهالی به تداویده بولنور. و حتی بصره شهرنده دریانک «جزر» و «مد» ینده تدقیق و تحقیق ایتمگیله کشفیات عالنه بویوک بر خدمت گوستریر. و همان وقتلرده گیکه لرک بریسنده یوخوده کلمگته شهرینه گیدوب «آنتیرین» و «آسپرین» سوزلرینی اوگره نوب یوروپا اصولندنه خبردار اولور. آخرده ۱۳۱۸ سنه هجریده وطنی و اورانک زواللی اها لی سنک فلاکللی حالنی نظره آلوده ترک غربت ایتمگی مقرر ایدیر. و کرمانشاهدن کیچن زمان اوراده اولان همشهریسی حاجی حسندن اوج یوز تومان پول آلوب عوضنده بر بسته حفظ الصحه کتابلارندن قویوب گلور. شهر مزه وارد اولدقدان صگره حکیم لگه باشلیوب چوخ ناخوشلاری دنیا مشقتندن خلاص ایدیر و بوگا اکتفا ایتیبوب صنایع ایلهده اولاد وطنه خدمت ایدوب باراما قویور. و حتی ارمنی مسلمان اغتشاشنده ارمنیلرک مالی غارت ایتمگیله ملتنه بویوک خدمت لر گوستروبدیر. بو موال ایله بو ۱۳۲۸ سنه نک جمادی الاخره آیتک آخزلرینه قدر اوز خدمتلیله ملتنی بختیار ایدیردی. آنجاق بو رجب الاول آیتک ایکی سنده اقربالرندن بریسنک ایوینده قوناق اولوب یاغلی پلوو ییوب احوالی متغیر اولور، بر قیلان ایستیبوب چکدیگی ائناد: «تازه جوانلار هاموسی لامده بولر و لوله گینه اعتقادلاری یوخدر» دیدیکده فیجئاً وفات ایدیر. محرومک آخزمجی سوزلری نه قدر عبرت آمیز اولسا سزادر. الله حکیم باشی به رحمت ایدوب باقی مانده لرینه صبر ایوبی عطا ایتسون. آمین!

عملرگزه شریک: «اوزون عباس»

ادبيات

آی جان، آی جان!

یادتى یازى یازانلار
قارشوده وار اوروجلق
مسجدده منبر اوزره
آیریلمايوڭ اولنجه
دوشدى بوتون غازیتلر
فرصت دخى سیزگدر!
صحت دخى سیزگدر!
لغت دخى سیزگدر!
لعنتدن آی جان، آی جان،
حرمتدن آی جان، آی جان!

(.....)

انا لله و انا اليه راجعون

نیچه گون بوتدان قباق شهرمزده بر وجود
محترم، طیب حاذق و حکیم مشهور حاجی
میرزا حسن آغا حکیم باشی دار بقادن دار
قنایه رحلت بووردقلارندن اهالیمزه توکنمز بر
الم و بیتمز برغم یوز ویرویدر که یازماق ایله
پنانه گلمز. خصوصاً بو وجود مبارکک بیله بر
زمانده که هر طرفدن خولیرا صداسی گلور،
اهالینی طیبسز صاحبسز بوراخوب گیتنگی نه
قدر شایان آسف اولسا بجادر. قارئین کرامه
بو ذات محترمک وطنه و ملتیه ایندیگی خدمت
لرینی تقدیم ایله مرحومک ترجمه حالتی یازماقی
منفقدن خالی بیلمیرم.

متوفی اصلا دانا باش کندن اولوب
صفرالمرچیک ۳۲ سنده سنه هجریه نیک ۱۲۶۹
ایلنده اوز آناسندن تولد تاپمشدر. اون یاشنا

دوشدی بوتون غازیتلر حرمتدن آی جان، آی جان!
خلقک جانی قورتاری تمندن آی جان، آی جان!

قل یایماوردی اصلا
رسوای ایدک جهانده
آخ! آخ! نه یاخشی اولدی
ایش دوشدی اوز اوزندن
ظالمیرک گوزندن
ملعون لیرک سوزندن

الشمه مش قوتاردق
دوشدی بوتون غازیتلر
زحمتدن آی جان، آی جان!
قیمتدن آی جان، آی جان!

یاد صبا! آپار ویر!
یازسون، دی! لکنرانده
سویله اوده یتورسون
منبرده رقصه گلسون
مولا قوامه مزده
مولا سلامه مزده
یکسر عوامه مزده

بهجندن آی جان، آی جان!
حرمتدن آی جان، آی جان!

عرض ایت بشاشت ایله
ژورنال، غازیت قاپاندی
هرته ییلیرسن ایله
غیبتده، رو بروده
بهدندن آی جان، آی جان!
تمندن آی جان، آی جان!

گیت قوبیه سلام ایت
سویله دوتولدی جمله
مؤمن مریدلرله (?)
دور قوش صدا صدایه
امترک یغیلسون
هر کندن آی جان، آی جان!
حرمتدن آی جان، آی جان!

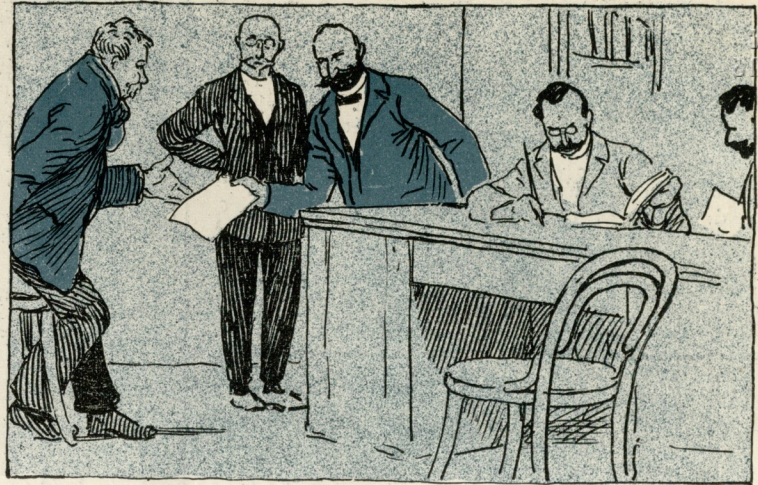
دوشدی بوتون غازیتلر

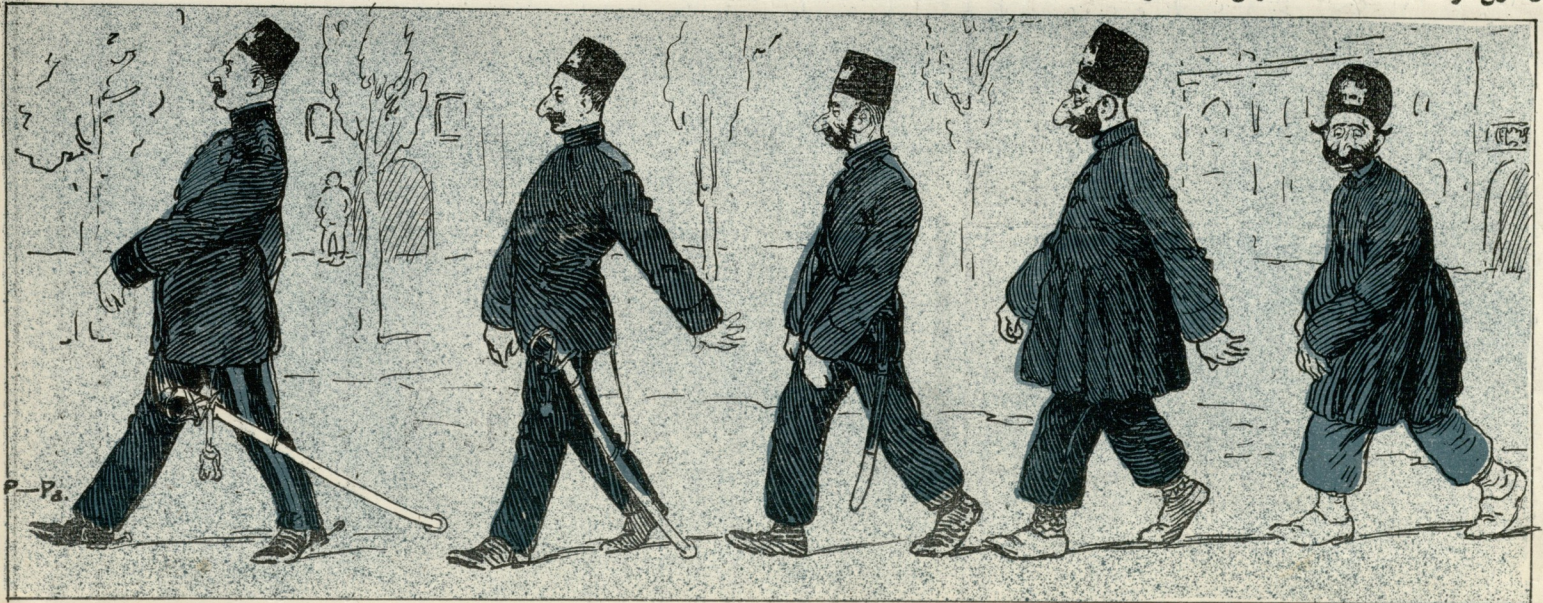
Աֆտրիա Գոնսուլ

Ամաիա Գոնսուլ

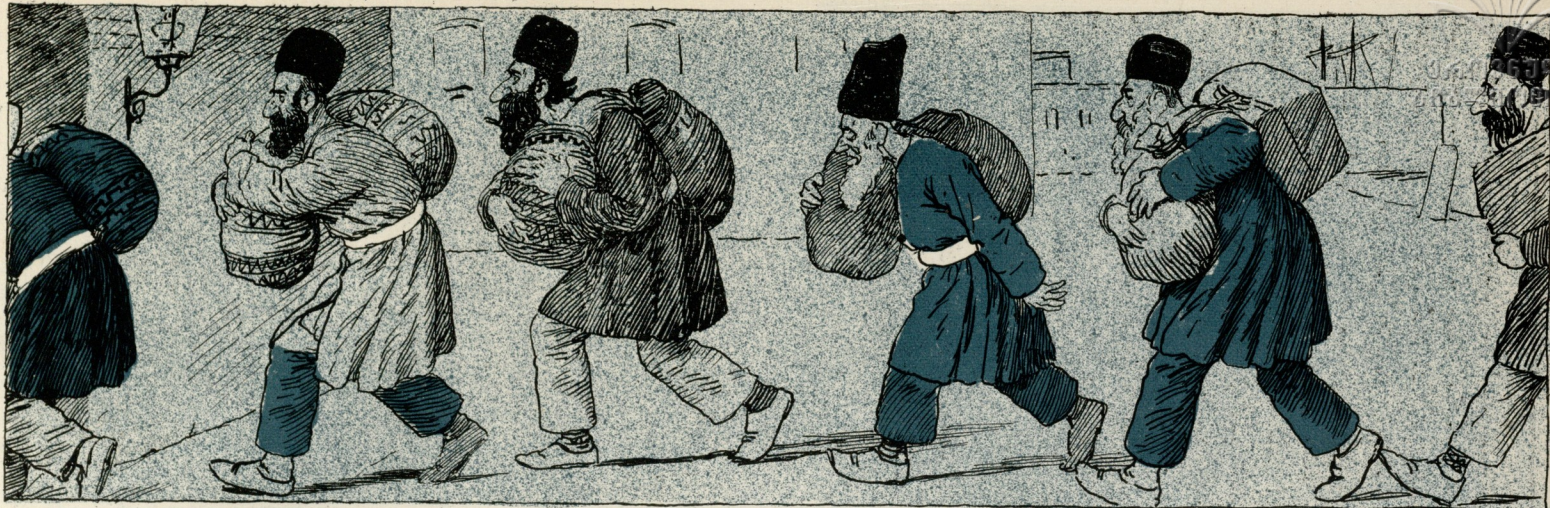

Անգլիս Գոնսուլ

Գոնսուլ Լար

Պ. Ք.

Въ Мекку کہ یہ گیندہ

По возвращеніи مکہ دن قایدانہ

عشق آباد

بو ایل بخاراده سنی و شیعه دعواسی موجب ایله، روس رعیت لرینه امیر طرفندن ۲۲ مین منات پول ویریلدی. ایران تبعه لرینه ایسه روس تبعه لرندن زیاده زیان چاتمشدی، اما بی چاره لره بر قیگده ویریلمه دی. چونکه بونلار حیوان حسابنده درلره گنده حیوانک صاحبی چواندر، بونلارک چوانی ده یوخدر که حقلرینی ایسته سون، هاردا سگز آی قونسوللار! آی نایبلار! آی وزیر زاده! آی نسلولار! آی سعیدالوزاره! آی اسحاق خان! آی وزیر زاده! آی چورنی قورود ناییب آشیز حاجی محمد پک نایب! آی قونسوللاری تعینن ایدن (قونسول زاوودی) مشاورالمالک! مگر خبرگز یوخدر؟ نه دوشمسگز بیچاره رعیته باشورت ساتماغک دالتجه؟ مگر بو نده کره آلیش ویریشدن یورولمادگز؟ رعیتی سویماقدان اوسانمادگز؟ بس بو بیچاره لرک امدادینه چاتماق کیمک بورجیدر؟

«مخبر»

پوچته قوطوسی

گویچاید «مخبرمه»: «اقبال» مکتبک گوزل صورتده یاشایوب و ایشلرینک قاعده سنجه آپاریلماقدان عقلم بر شی کسمیر،

نخچوانده «شینیل» امضاسیله یازانه: یازیرسان که دونن بازارده بر مسلمان بر نفر روس خانمنی هر گیجه ایویندن سویلی گیتدیگی یرده اولان محبوبه سنه اوخشادوب اورگی گیتدی. بو بر ایله ایش دگل، سن اوردوباد شهرنده آخشام چاغلاری «کورپی باشنه» باخ.

مدیر و باش محرر: جلیل محمد قلی زاده.

اعلانلار

اعلان جدی

(۲۷) نجی نمره مزده اولان شکل که آلتنده جوان بابی لره تحفه یازیلمشدی، عشق آبادده همیشه ساکن اولان بر نفر تاجرون صورتیدر.

Carver Cotton cin Co East Bripevater' Mass
 Въ Амеркѣ
 قارویر فانتون چین شرکاسی بریدژیواتور.
 تکلیف ایدیر هر قسم ماشین و آلات، مثلا، چین، ال ایله ویا قایشیله ایشلیهن
 هر بویو کلکده لیتترلر، پاموق تمیزلیهن زاوودلار قوروب ایشلمک.
 بوتون روسیه ایچون تک وکیلی:
 باکوده استیون قارداشلارک تجارت ایوی
 Торговый Домъ бр. Степунъ, Баку
 شعبه لری: مروده، قوقانده، تاشکندده، باطومده. نماینده لری:
 تفلیسده پ. د. پولاق و شرکاسی. تیلیفون ۲۸
 تینخدیجیستی دوم ا. ع. قیسسیر، تفلیسده، تیلیفون ۶۸۷

عشق آباد — مروده بر نفر عورت برک ناخوش اولوب، یوخوده بوگا دیوبلر که گسک سنک نمازگی عشق آباد عالی سید محمد آخوند قیلسون. دونن مرودن گیجه ایلن تیلغراف گلو بدر که آخوند تشریف آپارسون. آخوند جنابلری تشریف آپار دیلر ماقسیم قورقی ایله مروه (۴ نجی قلاس واغونلار ایله) اما اوز دیباقونی ملا یقوری آپارمادی.

دوستگرت ات اوغریسی

باطوم — رمضان آیی یاخونلاشدیقندن شهرک هر یرنده اولان «دومبالا» اویتنک کاغذلارینی تازه لکمکن اوتری فابریقلاره یوز مین دوزون همان کاغذلاردان زاقاز ویریلدی. باطوم مسلمانلاری یدی یاشدان یتیمش یاشنه کیمی بو اویونی رمضان گیجه لری اوینا یورلر، هر کس بو اویونی اوینامازسه اونک اوروج نمازیده قبول اولماز. بو سببدن جمیع قفقاز مسلمانلارینه یازوب خبر ایدیریک که اونلاردا بو ثوابدان محروم اولماسونلار.

نخودن اعلان

کار جبارک باغنی اجاریه توتمشام، هر جور اوینولار مثلا: آسناس، ویرتوشقه، باقارا و غیرلری موجوددر. قارت کاغذی آلتاق ایچون بازاره گیتمک لازم دگل، چونکه باغدا کاغذده ساتورم، باغ حقی ایسه یر پولندن آلورام. سیلابدان داغیلان میگدانچی دکانلارینک عوضده ایسه بورا خیلی خلوتدر.

آدریسیم: کار جبارک باغنده تولهک سید

ایله بیل قاسم عمویه بر گلله دگدی؛
 قالخدی ایاقه، حرصلی النی دوشنه چریوب
 دیدی: «من اوزوم «مطرب دقتری»؛ هرکسک
 سنی بیلمک ایستیورسگز مندن سوروشوڭ.
 باخ، بو اوشاق — قارقا مدسکک نوه سیدر،
 — گون باتان ایلی آنادان اولوب، بو او
 شاق، — ایلان قرخان صفدرک اوغلی در،
 — بودا چکرتکه گلوب بزیم تاخیل لاریمزی
 ترک ایلین ایلی آنادان اولوب؛ بو اوشاق، —
 پیشیک ساتان اللهویردینک نوه سیدر، — بوده
 نوروز بایرامیله عاشورا بر گونه دوشن
 ایلی آنادان اولوب؛ بو اوشاق، — بالق
 اودان پیرویردینک نوه سیدر، — ایشک چی
 اصلان توت آغاچندن دوشوب اولن ایلی
 آنادان اولوب. تاهی کیمی سوروشورسگز
 دیبوم. «مطرب دقتری» نهیه لازمدر؟
 — قاسم عمو، سن اوزک هانسی ایله
 آنادان اولویسان؟

— خاشال قربانی سیل آپاران ایلی.

«حیران علی»

تبریز خبرلری

حضرت مبر نقی قلیچ آغا تبریزده ایکی استکانی بر شاهیه جای ساتماقدن تنگه گلوب، سید مالی ده او قدر ویرمه دیلر که اونک امری کیچسون، بیچاره لابد قالب مجاهد اولدی. مدت مجاهدتده انک انک پوللار آلوب آتلار میندی، کیفار چکدی، ایولر یخدی، آخرده بیش یوز تومن دینمه ویر پولی آلوب جد بزرگوارینی کوگلی ایستندی. عازم کربلا اولوب بعضی علما و مجتهدلرک خدمته یتشوب و اولارنان قرار ویروب که بر مدتده شریعت ایشلرینه کومک ایلهسون. اوگا بناء علمادن حکم آلوب عازم طهران اولوب طهراندن باقر بنا جنابلیله ال اله ویروب شریعت کومک ایلرلر، بو گونلرده اولتوماتوم ویروبلر که هرنه باشلی آدام وار، باشلارین دیندن قیرخدیروسونلر. بو کومیتنک بر شعبه سیده تبریز انجمندهدر، اولارک رئیس میرزا حسین مکتبداردر.

(زورناچی)

تیلغراف خبرلری

باطوم — اسلام عالمی ایچون خصوصی قهوه خانلر آچمشیق. قهوه خانهمزده تازه نر تخته، دومینو وگنجفه حاضردر، مشتریلردن توقع ایدیریک بویورسونلر قهوه خانیه. صبح گون طلوع ایندن تا گنججه حکومت دکانلاری باغدادانا جان. مشتریلرون آحیقارلاری دوتماسون قهوه خانهمزک باغلاماسنه اگر ممکن ایده بیلسیدیک ایلر ایلن باغلامزایدیک همیشه اوینا مشغول اولارایدیق.

امضا: تیل

ایندییه کییمی ده ایله هر دن یر بو ایش یادیمه دوشنده فسکرلشردیم. هونن قاسپی غزینتسینک خرده خبرلرینه گوز گزدرینده گوردوم یا روب که: «باکوده و اطراف کندرینده خریستیان مالاقانلاری خالیرانک قباغنی آلماق ایچون مصلایه چخدیلار». ایله بو خبری گورچک «خدیجه کبرا» پیرنه شام دوزن اوروسلار یادیمه دو شدی. تیز باشه دوشدوم که اولازده بز مسلمانلار کیمی مصلایه، پیره اینایرلار. خلاصه، بر آز راحت اولدوم.

اما گورهن تازه چخان مسلمانلار و مالاقانلاردان سوایی خا- رحیلر جانلارینی هارا قویاجاقلار.

امضا: « لاواش آجان »

نخوده تیاتر

بازار مکتبنده تیاتر اویناناچادی. تیاتر اعلانی چاپ اینمکه مطبعه لرده مجال اولمادیغندن ال ایله یازمشدیلار. بیلنلردن او قدر سانیلمشدی که هامیسی قالمشدی. آخشام چاغی تماشایه گلنلردن بر تیچه سی یوباندیفنه، اولناری خبردار ایتمکدن اوتری تیاتر دامنه بر دسته زورناچی چخارتدیلار. خلاصه تیاتر باشلانندی. آنجاق یوراشی وار که ایچورده هره اوز یرنده ساکت و صامت اوتو روب تماشایه مشغول ایدی. اوزگه شهرلرده کی کیمی قانونسینزلق فلان یوخیدی. تیاتردان جمع اولان پولی بیله نقل ایلدورلر که گوینک کندنک سیل ضرر ووردیفنی آجلارینه ویره جکار، حسابک صورتی تفصیل اوزره صوگره یازارام.

« تماشاچی »

فیلیه تون

مارال لاریم

— ۲ —

قاسم عمو دور قاپونی جفتهله؛

قورخوم بودر آدک دوشه دفتره

من گلن مقاله لرمده هیچ مارالمک آدینی یازمایاجام، چونکه هر مارالم اوزی اوزینی قانیاجاق. قارنلر ایچونده بو آدلارک بر ایله اهمیتی یوخدر؛ مارالمک آدی ایستیر رمضان، ایستیر شعبان، ایستیر صفر، ایستیر رجب او لسون قار ایچون بر تفاوت ایتمز، آنجاق مارال اولسون. بو مارالمک آدی هر چند قاسم عمودر؛ اما قاسم عمو بر مارال دگل؛ بیچه یوز، بلکه نیچه مین مارالی یعوب پر یرده یوغوروب ایچیندن بر مارال چخار دوب آدنی قاسم عمو قویمشام.

قاسم عمو کئنده اولمجبی شخصدر،

نیچه ایل یوز باشلیق ایدوب، آخرده بر نفر شخص بونک اوسته شر آتوبدر که گویا قاسم یوز باشی رشوت خورد؛ او سببه مهرنی و زنجیرنی لندن آلوبلار؛ اودا که گوروب اونک حقتده بیله ظلم اولدی آحقیه گوتوروب قوللوقدان چخاندان قباق بر اوچ یوز طبقه آغ کاغذه مهر باسوب؛ ایندیده او کاغذلردن دوشنده طبقه سنی اوچ مانندن بش مانندن ساتور؛ او کاغذلری آلوب اوستنده کهنه تار یخدن اونک بونک آدینه ویکسیل دن، اجاره نامه دن، فلاندان یازورلار. مطلبدن اوزاق دوشدیک.

بلی، قاسم عمونک کئنده آرق احترامی وار؛ اوندان مصلحت سز هیچ ایش کئنده گورولمز. بو دفعه گنه جماعت قاسم عمونی احاطه ایتمشدیلر؛ بیلدیم که بر مهم مسئله مذاکره اولونور، گلدیم یاوقه، گوردوم قاسم عمو بر داش اوسته اگلشوب دیور: «جماعت، بز ایندییه کیمی دولنک هیچ بر امرندن باش قاجور تماشوق؛ قزل پولی

ویرمشیک، اوستی پولی ویرمشیک، دینمه ویر پولی ویرمشیک، بیاره بویوروبلار گیتمشیک؛ اما ایندی بر دفتر گتوروب ویروبلر بزیم ملایه؛ دیورلر که هر نه که کئنده اوشاق آنادان دوغولدی گرك آدی بو دفتره سا لسون؛ دفترکده آدنه «مطرب دفتری» دیورلر؛ قارداش بزیم اوشاقلاریمک آدلارینک دفترده نه ایشی، صاحباندن گله جکار؛ گلون آروادلارکک آدلارینی یازدوروک؛ جانم، اوروسک بری نه منیم آروادیمک آدینی بیلسون؛ دوغریسی بز بو «مطرب دفتری» نی قبول ایده بیلیمه گوک. بوگا، دوشانی آرابا ایله توتان اوروس دیورلر؛ بو گون اوشاقلاریمزی دفتره یازاجاق، بر نهچه ایلدن ده صوگره گلوب هامیسنی یعوب سالدات آپاراجاق. دوغریسی بز «مطرب دفتری» نی قبول ایلمیه جگوک.

من یویدیم قباغه، دیدیم قاسم یوز باشی بو قاعده هر بر دولنده وار، اوشاقلارک آدلا رینی «میتریک» دفترینه سالورلار که لازم اولان وقت هر بریسینک یاشی معلوم اولسون.